

A NYÍRSÉG TERMÉSZETI FÖLDRAJZA

ÍRTA

DR. BORSY ZOLTÁN

AKADÉMIAI KIADÓ, BUDAPEST

1961

TARTALOMJEGYZÉK

Előszó (<i>dr. Kádár László</i>)	5
A szerző előszava	7

I. fejezet

A Nyírség geomorfológiája

A Nyírség határai és földrajzi helyzete	9
A geomorfológiai és geológiai kutatások történeti áttekintése	13
A Nyírség felszínének kialakulása	18
A Nyírség geológiai képződményei	31
Löss	31
Homokos lösz	36
Lössös homok	37
Barnaföld	39
Szikes lösz, szikes homokos lösz, szikes lösszös homok	40
Futóhomok	41
Kötött homok	45
Mésziszap, homokos mésziszap, meszes-mésziszapos homok	48
Gyepvasérc	48
Kotú	48
Öntésagyag, öntésiszap	48
Öntésiszap, öntéshomok	49
A Nyírség formakincse	49
Völgyek	49
Futóhomokformák	51
A szélbarázdás területek formakincse	51
Deflációs formák	52
Szélbarázda	52
Széllyuk	56
Deflációs mélyedés	56
Deflációs eredetű nagyobb lapos felszínnek	56
Maradékgerinc	57
Akkumulációs formák	57
Garmadák	57
Fejletlen Ny-i szárú parabolabucka	58
Parabolaalakú nagyméretű homokformák	59
A parabolabuckás területek formakincse	59
Parabolabucka	62
Fejletlen Ny-i szárú parabolabucka	63
Szegélybucka	64
Szélbarázda	64
Széllyuk	65
Szélbarázdák, maradékgerincek, garmadák, kisebb deflációs mélyedések és parabolabuckák kombinációjából kialakult átmeneti formák	65

Lepelhomok	66
A futóhomok kisformái	66
Homokfodrok	66
Szélzászló	67

II. fejezet

A Nyírség éghajlata

A főbb éghajlati elemek tér- és időbeli eloszlása	70
Légnyomás	70
Szélviszonyok	71
Napsütés, felhőzet	76
Hőmérséklet	77
Légnedvesség	83
Párolgás	84
Csapadék	84

III. fejezet

A Nyírség vízrajza

Leecsapoló munkálatok a Nyírségben	99
Felszíni vizek	101
Belvízlevezető csatornák	101
A belvízlevezető csatornák vízjárása	104
Tavak	108
Nagy Vadas-tó	108
Nagy Szik-tó	109
Szelkó-tó	109
Nyírteleki-tó	109
Vajai-tó	109
Kállósejnéni Nagy Mohos-tó	110
Ököri-tó	110
Felszín alatti vizek	110
Öntözés	119

IV. fejezet

A Nyírség természetes növénytakarója

A flóra	120
A növénytakaró kialakulása	121
A növénytakaró	126
Erdősítési kérdések	133

V. fejezet

Állatvilág

VI. fejezet

A Nyírség talaja

Mezőségi jellegű talajok	138
Rozsdabarna erdőtalajok	139
Futóhomok	139
Vékony humuszrétegű homoktalajok	139

Vastag humuszrétegű homoktalaj	139
Réti talajok	140
Kotus láptalajok	140
Öntéstalajok	140
Lúgos, meszes, szódás szikesek	140
A kovárványrétegek kérdése	141

VII. fejezet

A Nyírség részei

A Nyírség északkeleti része	152
A Rétköz	156
A Nyírség északnyugati része	158
A Nyírség nyugati része	160
A Nyírség középső része	162
A Nyírség déli része	164
Irodalom	167
Zusammenfassung	173
Резюме	193
Névmutató	213
Tárgymutató	214
Ábrák jegyzéke	220
Térképek jegyzéke	221
Képek jegyzéke	221
Táblázatok jegyzéke	222